

बियाणे व लागवड साहित्य उप अभियान (एसएमएसपी) या केंद्र पुरस्कृत अभियानांतर्गत सन २०२०-२१ करिता "बीज प्रक्रिया केंद्र" व "बियाणे साठवणुक गोदामांची उभारणी" करण्यासाठी निधी वितरीत करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: संकीर्ण २७१९/प्र.क्र.९३/१-अ

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड,

मंत्रालय विस्तार, मुंबई-४०० ०३२.

दिनांक: १९ मार्च, २०२१.

वाचा :- १) केंद्र शासनाने बियाणे व लागवड साहित्य उप अभियान (एसएमएसपी) अंतर्गत ग्रामपंचायत पातळीवर FPO/SHG/CIG/सहकारी संस्थामार्फत ५०० मेट्रीक टन क्षमतेचे बीज प्रक्रिया केंद्र व बियाणे साठवणुक गोदामांची उभारणी करण्याबाबत दिनांक २२ जानेवारी, २०१८ रोजीच्या पत्रान्वये दिलेल्या मार्गदर्शक सूचना

२) कृषि आयुक्तालयाने दिनांक २२ फेब्रुवारी, २०१८ रोजीच्या पत्रान्वये दिलेल्या मार्गदर्शक सूचना.

३) केंद्र शासनाचे पत्र क्र.१५-४/२०१७-SD.VI, दि.०४ एप्रिल, २०१८.

४) कृषि व पदुम विभाग, शासन निर्णय क्रमांक संकीर्ण २७१८/प्र.क्र.१११/१अ, दि. ०३ ऑगस्ट, २०१८.

५) कृषि व पदुम विभाग, शासन निर्णय क्रमांक: संकीर्ण २७१९/प्र.क्र.१४२/१-अ, दि.१३ जानेवारी.२०२०

६) कृषि व पदुम विभाग, शासन निर्णय क्रमांक: संकीर्ण २७१८/प्र.क्र.१११/१-अ, दि.२१ जानेवारी.२०२०

७) केंद्र शासनाचे पत्र क्र.१०-४/२०२०-SD.VI, दि.०४ ऑगस्ट, २०२०.

८) कृषि आयुक्तालयाचे पत्र जा.क्र.गुनि१/२/बियाणे/एसपीपी/२३३९४/२०२०, दि. २४ सप्टेंबर, २०२०.

९) केंद्र शासनाचे पत्र क्र.१०-४/२०२०-SD.VI, दि.०१ सप्टेंबर, २०२०.

१०) कृषि आयुक्तालयाचे पत्र जावक क्र.गुनि१/२/एसपीपी/३२१००/२०२० दि.११.१२.२०२०

प्रस्तावना :-

कृषि क्षेत्रामध्ये विविध पिकांचे उत्पादन व उत्पादकता वाढीसाठी शेतकऱ्यांना स्थानिक पातळीवर उच्च प्रतीचे गुणवत्तापूर्ण व जास्त उत्पादन देणाऱ्या जातींचे प्रमाणित /सत्यप्रत बियाणे उपलब्ध करून देण्यासाठी आवश्यक ते प्रयत्न करणे गरजेचे आहे. यासाठी गांव पातळीवर शेतकऱ्यांना विविध पिकांचे बीजोत्पादन घेण्यासाठी आवश्यक सुविधा उपलब्ध करून देण्याची नितांत आवश्यकता आहे. केंद्र शासन स्तरावरील बियाणे क्षेत्रातील सुधारणा विषयीच्या सचिव कार्यगटाच्या शिफारसीनुसार केंद्र शासनाने दिनांक १३ ऑक्टोबर, २०१७ रोजीच्या पत्रान्वये बियाणे व लागवड साहित्य उप-अभियानांतर्गत (SMSPP) ग्रामपंचायत पातळीवर शेतकरी उत्पादक कंपनी (FPO) / स्वयंसहाय्यता गट (SHG) / अन्नधान्य उत्पादक

संघ (CIG) / सहकारी संस्था/ राज्य शासनाची मान्यता असलेली व कृषि क्षेत्राशी संबंधित असलेल्या उपक्रमामध्ये कार्यरत असलेल्या संस्थांमार्फत ५०० मेट्रीक टन क्षमतेचे बीज प्रक्रिया केंद्र व बियाणे साठवणुक गोदामांची उभारणी करण्याबाबत कळविलेले आहे. सदर योजना १००% केंद्र पुरस्कृत आहे.

सदर योजनेअंतर्गत ग्रामपंचायत स्तरावर बियाणे प्रक्रिया व साठवणुक केंद्र उभारणीसाठी रक्कम रु. ६० लाख किंवा प्रत्यक्ष उभारणीस येणारा खर्च यापैकी जे कमी असेल तितके अर्थसहाय्य देय आहे. केंद्र शासनाकडून दिनांक २२ जानेवारी, २०१८ रोजीच्या पत्रान्वये सदर योजना राबविण्यासाठी प्राप्त झालेल्या मार्गदर्शक सूचना आणि कृषि आयुक्तालयाने त्यांच्या स्तरावर तयार केलेल्या मार्गदर्शक सूचना / निकष यांच्या आधारे सदर योजना राज्यात राबविण्यात येत आहे.

कृषि, सहकार आणि शेतकरी कल्याण विभाग, कृषि आणि शेतकरी कल्याण मंत्रालय, भारत सरकार यांनी वाचा क्रमांक ३ येथील पत्रान्वये राज्यामध्ये २० बीज प्रक्रिया केंद्र आणि बियाणे साठवणुक गोदामे उभारण्यासाठी सन २०१७-१८ करीता उपलब्ध करून दिलेली रक्कम रु.१२.०० कोटी सन २०१८-१९ मध्ये वापरण्यास संदर्भ क्रमांक ४ येथील पत्रान्वये मान्यता दिलेली आहे. त्यानुषंगाने बियाणे व लागवड साहित्य उप-अभियानांतर्गत ग्रामपंचायत पातळीवर शेतकरी उत्पादक कंपनी (FPO) / स्वयंसहाय्यता गट (SHG) / अन्नधान्य उत्पादक संघ (CIG) / सहकारी संस्था/ राज्य शासनाची मान्यता असलेली व कृषि क्षेत्राशी संबंधित असलेल्या उपक्रमामध्ये कार्यरत असलेल्या संस्थांमार्फत ५०० मेट्रीक टन क्षमतेचे बीज प्रक्रिया केंद्र व बियाणे साठवणुक गोदामांची उभारणी करणे हा कार्यक्रम सन २०१८-१९ मध्ये राबविण्यास दिनांक ०३ ऑगस्ट, २०१८ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये प्रशासकीय मान्यता देण्यात आलेली आहे.

यासंदर्भात दिनांक ०३ ऑगस्ट, २०१८ रोजीच्या शासन निर्णयातील सूचनान्वये बीज प्रक्रिया केंद्र आणि बियाणे साठवणुक गोदामे उभारण्याबाबतचे प्रस्ताव शासनास सादर करण्याकरीता कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे येथे कृषि संचालक (निविष्ठा व गुणनियंत्रण) यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती स्थापन करण्यात आलेली आहे. सदर समितीने एकूण २९ प्रस्तावांची शिफारस शासनास केलेली होती. सदर २९ प्रस्तावांपैकी २० प्रस्तावांना वाचा क्र. ७ येथील शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात येऊन त्याकरीता रु.१२.०० कोटी इतका निधी वितरीत करण्यात आलेला आहे.

केंद्र शासनाने सन २०१८-१९ मधील रु.१२.०० कोटी इतका निधी सन २०१९-२० मध्ये पुर्नजिवित करून दिलेला होता. या १२ कोटी निधी पैकी सन २०१९-२० मध्ये रु.७६६.७२ लाख इतका निधी प्रत्यक्ष खर्च झालेला आहे. उर्वरित रु.४३३.२६ लाख इतका अखर्चित निधी राज्य शासनास समर्पित करण्यात आला होता. सदर अखर्चित निधी केंद्र शासनाने संदर्भ क्र. १० वरील दिनांक ०१.०९.२०२० च्या पत्रान्वये सन २०२०-२१ मध्ये राज्य शासनास पुनर्जिवित करून दिलेला आहे. सदर पुनर्जिवित झालेला रु.४३३.२८ लाख निधीपैकी कृषि आयुक्तालय, पुणे यांचेकडील संदर्भ क्र. १० येथील पत्रान्वये रु.२२७.३९ लाख इतका निधी त्यांना वितरित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

बियाणे व लागवड साहित्य उप-अभियानांतर्गत (SMSP) ग्रामपंचायत पातळीवर शेतकरी उत्पादक कंपनी (FPO) / स्वयंसहाय्यता गट (SHG) / अन्नधान्य उत्पादक संघ (CIG) / सहकारी संस्था/ राज्य शासनाची मान्यता असलेली व कृषि क्षेत्राशी संबंधित असलेल्या उपक्रमामध्ये कार्यरत असलेल्या

संस्थांमार्फत ५०० मेट्रीक टन क्षमतेचे सन २०१८-१९ मध्ये संदर्भ क्र. ०७ वरील शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आलेल्या २० बीज प्रक्रिया केंद्र व बियाणे साठवणुक गोदामांची उभारणी करण्यासाठी (१००% केंद्र पुरस्कृत) केंद्र शासनाने पुर्नजिवित करून दिलेल्या **रु.४३३.२८ लाख निधीपैकी रु.२२७.३९ लाख इतका निधी लेखाशिर्ष २४०१ ३९९५ अंतर्गत कृषि आयुक्तालय, पुणे यांना वितरीत करण्यात येत आहे.**

२. सदर योजना राबविताना केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सुचनानुसार व केंद्र शासनाच्या निधी वितरीत करण्याच्या अटी व शर्तीचे तसेच राज्य शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक सुचनांचे पालन करण्यात यावे.

३. सदर योजनेकरिता कृषि आयुक्तालय स्तरावर आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना योजनेचे नियंत्रण अधिकारी म्हणून व सहाय्यक संचालक, लेखा १ यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून व जिल्हास्तरावर जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांना योजनेचे नियंत्रण अधिकारी व जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांचे कार्यालयातील लेखाधिकारी यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

४. प्रस्तुतचे आदेश वित्तीय अधिकार नियम पुस्तिका, १९७८ मधील भाग- पहिला, उपविभाग तीन मधील अनु क्र. ४ येथील नियम २७ (२) (ब) अन्वये प्रशासकीय विभागाना प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांन्वये व नियोजन विभाग अनौपचारिक संदर्भ क्र.२४५/१४३१, दि.१५.१०.२०२० अन्वये देण्यात आलेल्या सहमतीनुसार काढण्यात येत आहेत. तसेच वित्त विभाग, शासन निर्णय क्रमांक अर्थसं -२०२०/ प्र.क्र.६५/अर्थ ३, दिनांक ०४.०५.२०२० व दिनांक २६.०५.२०२० मधील अटी व शर्तीची पुर्तता करण्यात यावी.

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक २०२१०३१९१५५७१९१९०१ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(मु.वि.पगारे)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
२. आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
३. मा.मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. मा.राज्यमंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. मा.विरोधी पक्षनेता, विधान परिषद/ विधानसभा, यांचे खाजगी सचिव महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.

६. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ मर्यादित (महाबीज), महाबीज भवन, कृषिनगर, अकोला.
७. सहसचिव (नि. व गु.नि.), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
८. उससचिव (अर्थसंकल्प-२ अ), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
९. संचालक (नि. व गु.नि.), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१०. महालेखापाल महाराष्ट्र १/२ (लेखा परिक्षा/ लेखा व अनुज्ञेयता) मुंबई/ नागपूर .
११. सर्व कृषि संचालक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१२. सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक.
१३. सर्व जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी.
१४. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी.
१५. सहाय्यक संचालक, लेखा -१, कृषि आयुक्तालय महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
१६. कार्यासन १४३१, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१७. वित्त विभाग (व्यय-१४) मंत्रालय, मुंबई.
१८. निवडनस्ती (कार्यासन १-अ) कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.